

Produbljenje europske ekonomske i monetarne unije

Obavijest Komisije uoči sastanka
Europskog vijeća i sastanka na vrhu
država europodručja
28. i 29. lipnja 2018.

„Želim nastaviti reformu naše ekonomske i monetarne unije kako bi se očuvala stabilnost naše jedinstvene valute i pojačala konvergencija ekonomskih i fiskalnih politika te politika tržišta rada među državama članicama koje dijele jedinstvenu valutu.“

U provedbi potrebnih strukturnih reformi socijalna pravednost jednak je važna kao i stabilnost naše jedinstvene valute te solidnost javnih financija.“

Jean-Claude Juncker, 1. svibnja 2014., tadašnji kandidat za predsjednika Europske komisije

Ekonomska i finansijska kriza koja je pogodila Europu nije započela u europodručju, ali je razotkrila njegove institucijske nedostatke. Zahvaljujući odlučnim naporima Europa sada bilježi snažan gospodarski oporavak i rast u svim državama članicama. Time se otvara **prilika** za poduzimanje novih mjera za produbljenje europske ekonomske i monetarne unije. To je od ključne važnosti za njezine članove i za EU u cijelini.

Zbog toga je za Junckerovu Komisiju **dovršetak duboke i pravedne ekonomske i monetarne unije jedan od deset prioriteta** njezina mandata. Znatan napredak je postignut, ali posao još nije dovršen.

Na temelju vizije iz Izvješća petorice predsjednika iz lipnja 2015., Dokumenta za razmatranje o produbljenju ekonomske i monetarne unije iz svibnja 2017. i govora predsjednika Junckera o stanju Europske unije (SOTEU), Komisija je u prosincu 2017. predstavila sveobuhvatan plan za dodatno jačanje jedinstva, učinkovitosti i demokratske odgovornosti europske ekonomske i monetarne unije do 2025.

Ova obavijest predstavlja pregled onoga što smo već postigli, prijedloga koji se još uvijek razmatraju i pitanja koja zahtijevaju daljnje važne odluke za budućnost Europe.

1. DOSADAŠNJI REZULTATI

Za jačanje cjelovitosti europodručja već su poduzete zнатне mjere. Nakon krize ojačana su koordinacija ekonomskih politika i proračunski nadzor. Uspostavljeni su instrumenti za potporu stabilnosti kako bi se pomoglo državama članicama u poteškoćama. Regulatorni i nadzorni okvir za finansijski sektor revidiran je, zaštita bankovnih depozita povećala se na 100 000 EUR po klijentu i banci. Uspostavljena je potpuno nova struktura za nadzor i sanaciju velikih ili sistemskih kreditnih institucija u europodručju.

VEĆ POSTIGNUT NAPREDAK U JAČANJU EKONOMSKE I MONETARNE UNIJE

Ekonomska unija:

- ✓ Postupak zbog makroekonomske neravnoteže: *rano otkrivanje prijetnji ekonomskoj stabilnosti*
- ✓ Poboljšani europski semestar: *racionaliziran i ojačan, veći naglasak na socijalnim pitanjima*
- ✓ Služba za potporu strukturnim reformama: *tehnička potpora reformama u državama članicama*
- ✓ Europski stup socijalnih prava: *ključna načela za potporu dobrog funkcioniranja pravednih tržišta rada i sustava socijalne skrbi*
- ✓ Nacionalni odbori za produktivnost: *praćenje kretanja produktivnosti i konkurentnosti*
- ✓ Procjena socijalnog učinka: *provedena za posljednji program potpore stabilnosti za Grčku*

Bankarska unija i unija tržišta kapitala:

- ✓ Jedinstvena pravila: *usklađena pravila za otporniji, transparentniji i učinkovitiji europski finansijski sektor*
- ✓ Usklađena pravila za osiguranje depozita: *depoziti zaštićeni do iznosa od 100 000 EUR po klijentu i banci*
- ✓ Jedinstveni nadzorni mehanizam/jedinstveni sanacijski mehanizam: *centraliziran nadzor i sanacija banaka u europodručju*
- ✓ Unija tržišta kapitala: *nova pravila kojima će se promicati podjela rizika s privatnim sektorom i poboljšati pristup financiranju*

Paket instrumenata EMU-a

Fiskalna unija:

- ✓ Finansijska potpora za države članice u poteškoćama: *različiti sanacijski fondovi koji su doveli do stvaranja europskog stabilizacijskog mehanizma*
- ✓ Zakonodavstvo u okviru paketa od dvije mjere/šest mjer: *stroži proračunski nadzor i naglasak na zaduživanju*
- ✓ Europski fiskalni odbor: *neovisni savjeti o provedbi fiskalnih pravila EU-a i fiskalnoj politici europodručja*
- ✓ Pojednostavljenje fiskalnih pravila: *veći naglasak na referentnom mjerilu za javne rashode*
- ✓ Fleksibilnost u okviru Pakta o stabilnosti i rastu: *za potporu ulaganja i reformi te za bolje odražavanje gospodarskih ciklusa*
- ✓ Preporuke za europodručje: *veći naglasak na prioritetima europodručja*

Demokratska odgovornost i snažne institucije:

- ✓ Povećana razina odgovornosti: *pajačan dijalog s Europskim parlamentom, nacionalnim parlamentima, nacionalnim vladama i dionicima*
- ✓ Novi početak za socijalni dijalog EU-a: *više prilika za socijalne partnere na svim razinama za raspravu o prioritetima*

doneseno nakon krize
dogovoren tijekom Junckerove
Komisije

Od početka mandata **Junckerove Komisije** dogovorene su daljnje važne mjere. Za poticanje zapošljavanja, rasta i ulaganja uspostavljena je **Služba za potporu strukturnim reformama** za pružanje prilagođene potpore državama članicama pri provedbi ključnih reformi. **Fleksibilnost ugrađena u Pakt o stabilnosti i rastu** upotrijebljena je kako bi se uspostavila odgovarajuća ravnoteža između stabiliziranja gospodarstva i razborite fiskalne politike. Uz bankarsku uniju pokrenuta je i projekt **nove unije tržišta kapitala**, kako bi se potaknula podjela rizika preko tržišta kapitala, proširio i poboljšao pristup financiranju za europska poduzeća te potrošačima osiguralo više mogućnosti za održivo ulaganje njihova novca.

Zbog toga je ekonomska i monetarna unija danas jača nego ikad prije, što je pridonijelo **oporavku gospodarstva** u cijelom EU-u. To je vidljivo i u **Grčkoj**, koja će u kolovozu zaključiti program potpore stabilnosti zbog kojeg ponovno bilježi nova radna mjesta, rast i fiskalnu održivost.

Ključne činjenice

RAST: Gospodarski rast u europodručju (2,4 %) 2017. dosegnuo je najvišu vrijednost u posljednjih deset godina te je u posljednje dvije godine premašio rast u Sjedinjenim Američkim Državama (2,3 %) i Japanu (1,7 %).

ZAPOSLENOST: Zaposlenost je na rekordnoj razini, broj zaposlenih u cijeloj Uniji iznosi 238 milijuna ljudi. Nezaposlenost je na najnižoj razini od 2008. Od početka mandata Junckerove Komisije u EU-u je otvoreno više od 10 milijuna radnih mesta.

ULAGANJA: Ulaganja se ponovno povećavaju. Junckerovim planom potaknuto je više od 294 milijarde EUR ulaganja, zbog kojih je otvoreno 300 000 radnih mesta i dana potpora približno 644 000 malih poduzeća.

JAVNE FINANCIJE: Javni deficit u europodručju smanjio se s više od 6 % u 2009. na 0,7 % u 2018. Predviđa se da će se omjer državnog duga u odnosu na bruto domaći proizvod ove godine u europodručju smanjiti na 86,5 %, sa 94,2 % u 2014.

BANKARSKI SEKTOR: Europske banke puno su bolje kapitalizirane, imaju veći zaštitni sloj likvidnosti nego prije finansijske krize i stoga su bolje pripremljene podnijeti gospodarske šokove. U zadnjem tromjesečju 2017. prosječni udio ukupnog kapitala banaka EU-a dosegao je novu najvišu vrijednost od 19 %. Posebno, banke pod nadzorom Europske središnje banke (ESB) od 2014. prikupile su 262 milijarde EUR dodatnog kapitala. I koeficijent likvidnosne pokrivenosti (LCR) zadržao je uzlazno kretanje i znatno premašio regulatorne zahtjeve, pri čemu prosjek EU-a iznosi 148 %. Za banke koje su pod nadzorom ESB-a, rezerva likvidne imovine povećala se od 2014. za 782 milijarde EUR.

LOŠI KREDITI: Razina loših kredita u EU-u od 2014. smanjila se za više od trećine: najnoviji podaci za četvrtu tromjesečje 2017. pokazuju da se udio loših kredita smanjio na malo ispod 4 % i dosegnuo najnižu razinu od posljednjeg tromjesečja 2014.

2. TRENUTAČNO STANJE

Ekonomска i fiskalna unija

Europski semestar tijekom Junckerove Komisije ojačan je i racionaliziran, ali provedba ključnih reformi u državama članicama još uvijek je ponekad spora i zato ostaje prioritet. Komisija je **povećala financiranje Programa potpore strukturalnim reformama** za tekuće razdoblje financiranja. Za sljedeći višegodišnji finansijski okvir Komisija je predviđela novi **program potpore za poticanje reformi s ukupnim proračunom od 25 milijardi EUR**, uključujući finansijsku i tehničku potporu i namjenski **instrument za konvergenciju** za zemlje koje žele pristupiti europodručju. **Stup socijalnih prava** je objavljen, ali ga još treba provesti na svim razinama.

Za dobro funkcioniranje jedinstvene valute potrebne su zdrave javne financije, fiskalne rezerve i sposobnost brzog oporavka u slučaju velikih gospodarskih šokova. U prosincu 2017. Komisija je iznijela konkretan prijedlog da se **sadržaj Ugovora o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju uključi u pravni okvir Unije**, uzimajući pritom u obzir odgovarajuću fleksibilnost predviđenu Paktom o stabilnosti i rastu. Komisija je za sljedeći višegodišnji finansijski okvir predložila i **europsku funkciju stabilizacije ulaganja** kojom bi se mobiliziralo **do 30 milijardi EUR u zajmovima** za stabilizaciju razina javnih ulaganja i olakšavanje brzog oporavka gospodarstva u slučaju velikih asimetričnih šokova.

DOVRŠETAK EKONOMSKE I FISKALNE UNIJE

MJERA	OPIS	Europska komisija	Europski parlament	Vijeće Europske unije
Proračun Programa potpore strukturnim reformama(2018.-2020.)	Udvostručenje sredstava Programa potpore strukturnim reformama kako bi se osigurala dodatna tehnička potpora reformama i uspostava posebnog postupka za države članice koje žele pristupiti europodručju	●	●	●
Izmjene Uredbe o zajedničkim odredbama (2018.-2020.)	Proširenje mogućnosti da se državama članicama omogući upotreba dijela njihove pričuve za uspješnost u okviru europskih strukturnih i investicijskih fondova za potporu dogovorenih reformi	●	●	●
Fiskalni ugovor u pravu EU-a	Uključivanje sadržaja Ugovora o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju u pravo EU-a	●	●	●
Program potpore reformama (2021.-2027.)	Finansijska i tehnička potpora za prioritetne reforme u svim državama članicama EU-a, s usmjerenim instrumentom za zemlje koje žele pristupiti europodručju	●	●	●
Europska funkcija stabilizacije ulaganja(2021.-2027.)	Pomoći pri stabilizaciji razina javnih ulaganja i olakšavanje brzog gospodarskog oporavka u slučaju velikih asimetričnih gospodarskih šokova	●	●	●

● PREDSTAVLJENO/DOGOVORENO

● DOGOVOR JE MOGUĆE POSTIĆI DO SVIBNJA 2019. UZ UVJET SNAŽNOG POLITIČKOG ANGAŽMANA SVIH INSTITUCIJA EU-a

Finacijska unija

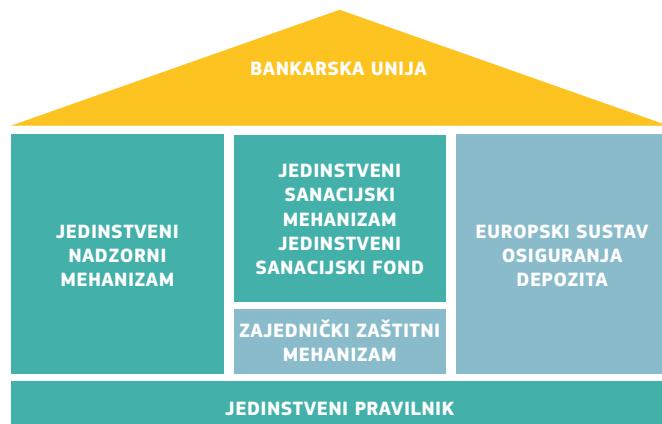
Finacijska stabilnost znatno je ojačana u europodručju i u EU-u u cjelini. Smanjenje rizika u bankarskom sektoru nastavlja se stabilnim ritmom. Međutim, rad na finacijskoj stabilnosti i integraciji mora se nastaviti, uključujući brzim napretkom unije tržišta kapitala.

Bankarska unija

Pored već dovršenih reformi sada je potreban dogovor o **zaštitnom mehanizmu za jedinstveni fond za sanaciju u okviru bankarske unije**. Uspostavu zaštitnog mehanizma države članice dogovorile su još 2013. U slučaju sanacije banke on bi se aktivirao kao osiguranje u slučaju krajnje nužde i ojačao povjerenje u bankarski sustav.

Napredak je potreban i u pogledu Komisijina paketa o **smanjenju loših kredita** iz ožujka 2018. i uspostavi okvira za vrijednosne papire osigurane državnim obveznicama koji će pridonijeti podjeli rizika s privatnim sektorom i dodatno oslabiti vezu između banaka i njihovih matičnih zemalja.

Konačno, važno je započeti **političke rasprave o Europskom sustavu osiguranja depozita** i dogovoriti plan za daljnje korake, primjerice postupni pristup, počevši od potpore za likvidnost ako zajednički sustav ne bi pokrio nacionalne gubitke. Postupna uspostava zajedničkog sustava zaštite depozita ključna je za veće povjerenje i otpornost bankarskog sustava te zajedničke valute.

DOVRŠETAK BANKARSKE UNIJE

MJERA	OPIS	Europska komisija	Europski parlament	Vijeće Europske unije
Europski sustav osiguranja depozita (EDIS)	Donošenjem prijedloga dodatno bi se poboljšala zaštita deponenata banaka u cijeloj bankarskoj uniji.	●	●	●
Bankarski paket iz studenoga 2016.	Jačanje jedinstvenog pravilnika za banke dodatnim mjerama za smanjenje rizika i pravilima za poticanje bankarskih ulaganja u infrastrukturu	●	●	●
Zaštitni mehanizam za bankarsku uniju	Uključenje dogovorenog zaštitnog mehanizma za jedinstveni fond za sanaciju u budući europski monetarni fond	●	●	●
Dodatno smanjenje udjela loših kredita u bilancama banaka u EU-u	Paket inicijativa za dodatno smanjenje udjela loših kredita, koji dopunjuje prethodne mјere	●	●	●

● PREDSTAVLJENO/DOGOVORENO

● DOGOVOR JE MOGUĆE POSTIĆI DO SVIBNJA 2019. UZ UVJET SNAŽNOG POLITIČKOG ANGAŽMANA SVIH INSTITUCIJA EU-a

Unija tržišta kapitala

Duboka i dobro integrirana tržišta kapitala pomažu ostvarivanju funkcionalne bankarske unije i doprinose **podjeli rizika s privatnim sektorom, povećanju ekonomske konvergencije te pomažu ublažiti buduće šokove**. Komisija je predložila **opsežan skup mјera** za postizanje tog cilja, uključujući reformu nadzorne strukture EU-a, nova pravila za paneuropske proizvode osobnih mirovina, okvir EU-a za pokrivene obveznice, prijedlog za poboljšanje pristupa javnim tržištima za mala i srednja poduzeća i inicijativu za olakšavanje prekogranične distribucije investicijskih fondova. Predstavljenе su i strategije za poticanje **zelenih i održivih ulaganja** i promicanje **finansijskih inovacija**. Napredak svih tih prijedloga sada je hitan.

USPOSTAVA UNIJE TRŽIŠTA KAPITALA

MJERA	OPIS	Europska komisija	Europski parlament	Vijeće Europske unije
Zakonodavni prijedlog o nesolventnosti i restrukturiranju poduzeća	Zakonodavni prijedlog o preventivnom restrukturiranju i pružanju druge prilike poduzećima	●	●	●
Komisijin prijedlog za paneuropski proizvod osobnih mirovina (PEPP)	Novim će se pravilima pružateljima mirovinskog osiguranja omogućiti da nude jednostavan i inovativan paneuropski proizvod osobnih mirovina.	●	●	●
Komisijin prijedlog za reviziju akata o europskim nadzornim tijelima	Reforma nadzorne strukture EU-a u cilju jačanja i bolje integracije finansijskih tržišta.	●	●	●
Proporcionalnija i učinkovitija pravila za investicijska društva	Precizniji mehanizam za smanjenje rizika u poslovanju investicijskih društava	●	●	●
Komisijini prijedlozi o provedbi akcijskog plana o održivom financiranju	Prve zakonodavne mjere, uključujući usklađene kriterije za utvrđivanje je li gospodarska djelatnost okolišno održiva, za povećanje transparentnosti i olakšavanje ulaganja u održivost putem novih održivih referentnih mjerila	●	●	●
Komisijin Akcijski plan o finansijskoj tehnologiji (FinTech) i zakonodavni prijedlog za okvir EU-a o skupnom financiranju i uzajamnom kreditiranju	Strategija EU-a za promicanje finansijskih inovacija i konkurentnosti uz zaštitu potrošača i ulagača. Nova pravila EU-a kojima se potiču i olakšavaju prekogranične aktivnosti u sektoru skupnog financiranja.	●	●	●
Europske pokrivene obveznice	Nova pravila kojima se promiču tržišta pokrivenih obveznica kao izvor financiranja za banke kako bi potaknula kreditiranje gospodarstva.	●	●	●
Jednostavnija prekogranična distribucija investicijskih fondova	Zakonodavna inicijativa za jednostavniju distribuciju investicijskih fondova u cijelom EU-u	●	●	●
Jasna pravila o vlasništvu vrijednosnih papira i potraživanja	Mjere kojima se unapređuje pravna sigurnost u prekograničnim transakcijama s potraživanjima i vrijednosnim papirima.	●	●	●
Pravila za davanje lakšeg pristupa rastućim tržištima malim poduzećima	Nova pravila za bolji pristup malih i srednjih poduzeća financiranju preko javnih tržišta	●	●	●
Ciljane izmjene Uredbe o infrastrukturi europskog tržišta (EMIR)	Poboljšavanje funkcioniranja tržišta izvedenica i osiguravanje strožeg nadzora središnjih drugih ugovornih strana.	●	●	●
Učinkoviti okvir za vrijednosne papire osigurane državnim obveznicama	Pomoći ulagateljima u diversifikaciji njihovih portfelja državnih obveznica u europodručju i doprinosu slabljenju veza između banaka i njihovih matičnih zemalja, ne uključujući nikakvu uzajamnu podjelu rizika i gubitaka među državama članicama	●	●	●

● PREDSTAVLJENO/DOGOVORENO

● DOGOVOR JE MOGUĆE POSTIĆI DO SVIBNJA 2019. UZ UVJET SNAŽNOG POLITIČKOG ANGAŽMANA SVIH INSTITUCIJA EU-a

Demokratska odgovornost i snažnije institucije

Za snažniju ekonomsku i monetarnu uniju potrebno je **jačanje legitimnosti i upravljanja**. Transparentnost, demokratska odgovornost, usklađenost i učinkovitost donošenja politika trebaju se povećati, a zajednički interesi europodručja bolje zastupati.

U prosincu 2017. Komisija je predstavila prijedlog za uspostavu **Europskog monetarnog fonda**, uključenog u pravni okvir EU-a i utemeljenog na dobro uspostavljenoj strukturi europskog stabilizacijskog mehanizma. Prijedlog za Europski monetarni fond održava strukturu upravljanja država članica i u potpunosti poštuje ulogu nacionalnih parlamenta.

Kako bi se osiguralo da se glas europodručja čuje na svjetskoj razini, Komisija je predložila poboljšanje **vanjskog zastupanja europodručja** u međunarodnim finansijskim organizacijama, npr. Međunarodnom monetarnom fondu.

Komisija je objavila i Komunikaciju u kojoj je riječ o **mogućoj dužnosti europskog ministra gospodarstva i financija** koji bi obnašao dužnost potpredsjednika Komisije i predsjednika Euroskupine, što je mogućnost predviđena postojećim ugovorima EU-a.

OSTVARIVANJE DEMOKRATSKE ODGOVORNOSTI I SNAŽNIH INSTITUCIJA

MJERA	OPIS	Europska komisija	Europski parlament	Vijeće Europske unije
Vanjsko zastupanje europodručja	Postupna uspostava jedinstvenog zastupanja europodručja u Međunarodnom monetarnom fondu	●	●	●
Europski monetarni fond	Uspostava Europskog monetarnog fonda, ugrađenog u pravni okvir EU-a i utemeljenog na strukturi europskog stabilizacijskog mehanizma	●	●	●
Europski ministar gospodarstva i financija	Ministar bi mogao ojačati usklađenost, učinkovitost, transparentnost i demokratsku odgovornost u donošenju ekonomskih politika za EU i europodručje	●	-	-

● PREDSTAVLJENO/DOGOVORENO

● DOGOVOR JE MOGUĆE POSTIĆI DO SVIBNJA 2019. UZ UVJET SNAŽNOG POLITIČKOG ANGAŽMANA SVIH INSTITUCIJA EU-a

3. DALJNJI KORACI

Sastanak na vrhu država europodručja od 29. lipnja 2018. dodatan je korak prema čvršćoj ekonomskoj i monetarnoj uniji koja ispunjava očekivanja građana. Posao se mora završiti dok je klima za to povoljna.

Svi istaknuti koraci bili bi dio **paketa i plana.**

To će omogućiti uspostavu povjerenja i odmak od nepopustljivih stajališta, osigurati smanjenja rizika i istodobno omogućiti podjelu rizika.

Sve mjere imaju isti cilj: **stabilnost i otpornost.**

Konkretnе odluke za dovršetak bankarske unije trebale bi biti prioritet, ali raspravlja se i o drugim važnim elementima u kojima je napredak hitno potreban.

Sporazum o značajkama zaštitnog mehanizma za jedinstveni fond za sanaciju (SRF):

- Na temelju **europskog stabilizacijskog mehanizma** (ESM).
- Najviše **60 milijardi EUR.**
- Učinkovit postupak donošenja odluka uz poštovanje legitimnih (ustavnih) prava nacionalnih parlamenta.
- Početak **djelovanja 2020.**, pod uvjetom ratifikacije izmjene Ugovora o ESM-u.

U pogledu europskog sustava osiguranja depozita, na sastanku na vrhu moglo bi se dogоворити следеће:

- Obvezati se na postupni plan i početak političkih rasprava nakon sastanka na vrhu država europodručja.
- Slijediti pristup **u nekoliko faza**, počevši od potpore za likvidnost u slučaju kad zajednički sustav ne bi pokrio gubitke na nacionalnoj razini.
- Nastojati da se na **sastanku na vrhu u prosincu doneše plan**, uključujući ciljni datum za prvu fazu.

Sporazum o glavnim karakteristikama stabilizacijske funkcije koja će postati učinkovita s novim višegodišnjim financijskim okvirom (VFO) 2021.–2027.:

- U okviru je EU-a.
- Temelji se na **zajmovima s komponentom bespovratnih sredstava.**
- Obuhvaća europodručje i zemlje europskog tečajnog mehanizma (ERM II).
- Podložan je strogim kriterijima prihvatljivosti.
- Njime upravlja Komisija.

Osim toga, bilo bi važno:

- Dati smjernice o **ulozi europskog stabilizacijskog mehanizma** i osigurati njegovo buduće uključenje u pravo EU-a.
- Dati opću **potporu Programu potpore reformama** u cilju pružanja proračunske i tehničke potpore reformama u okviru sljedećeg VFO-a.
- Dati opću potporu zakonodavnom paketu Komisije za **rješavanje problema loših kredita** (predloženo u ožujku 2018.).
- Pozvati zakonodavce EU-a da do kraja 2018. zaključe sve **prijedloge u vezi s unijom tržišta kapitala** koji su u postupku.
- Pozvati zakonodavce EU-a da do kraja 2018. donesu **prijedlog o nesolventnosti**, tako da se zdrava poduzeća mogu restrukturirati i nastaviti plaćati svoje bankovne zajmove.

